

Göran Persson: Tal på Socialdemokraternas kommunkonferens 2005

Talare

Göran Persson
Statsminister

Datum

5 februari 2005

Plats

Folkets hus, Stockholm

Till Bosse Ringholm ska jag säga att jag ryckte till när han sa att han ”bara” hoppades på ytterligare en period i Stockholm. Det var en sådan där felsägning att vi stryker den direkt ur protokollet!

Det är klart vi kan behålla makten längre i Stockholm om vi är framgångsrika. För ytterst handlar ju politik om att vi få ett mandat, tillämpa sin politik, hävda sina värderingar, möta väljarna och säga vi vill ha ytterligare fyra år. Därför att det vi gör tror vi på och det vi gör ger också dig, din familj och dina vänner ett bättre liv i större frihet och gemenskap.

Det håller vi på med. För det brinner vi och om det drömmar vi. Det är politik när det är som bäst. Låt mig börja med en kärleksförklaring till politik. Därför att ibland får man ett intryck av att politik bara handlar om att jaga varandra och hitta fel. Bara syssla med personangrepp, bara vara utsatt för kampanjer av olika slag. Så kan det kännas ibland och det är tungt.

Men så är ju inte politik. Det där är inte politik. Det är rättare sagt bara en liten del av det vi kallar för politik.

Politik är det svåraste som finns. Politik är också det finaste som finns. Att baserat på sina idéer, i dialog med medborgare, förändra samhället, göra begripligt vart vi ska någonstans och hur det ska gå till och samtidigt, hela tiden, vara beredd att ta in nya intryck och justera vad vi gör – det är svårt. Men det är fint. Det finns ingen högre form av intellektuell verksamhet.

Det sysslar ni med och det ska ni vara stolta över. Jag är stolt över er därför att ni når så goda resultat. Jag är fylld av tillförsikt inför kommande debatter och diskussioner. Därför att är det någonting som står alldeles klart så är det att när vi får diskutera vår politik, våra värderingar och våra idéer, så har det ett brett

stöd hos det svenska folket, i folkdjupet.

Därför ska diskussionerna handla om politiken, idéerna och visionerna. Vart ska vi någonstans? Vad vill vi? Behöver vi uppfinna visionerna igen? Behöver vi uppfinna idéerna igen? Nej, självklart inte! De är tidlösa och de bärs vidare av varje ny generation.

Det är frihet, jämlikhet, solidaritet. Det är ett samhälle där alla får plats, ett samhälle där ingen lämnas efter. Det är enkelt att beskriva, men ohyggligt svårt att åstadkomma. Det är lockande att ägna sig åt, en bjudande plikt att kämpa för. Det är vår politik och det är vår uppgift.

Ska det här fungera, ska det bli en framgång, så krävs det att vi samarbetar med varandra, att vi håller ihop, att vi stöttar varandra. Att vi förstår att den statliga nivån, landstingsnivån och den kommunala nivån griper i varandra och att vi orkar arbeta tillsammans och dra åt samma håll. Gör vi det, ja då når vi goda resultat.

Jag upplever att vi är inne i en sådan fas just nu, att det i sak går vår väg. Därför ska vi använda den tid som finns kvar fram till valet för att ytterligare skärpa vår politik, ytterligare lyfta fram våra värderingar, våra idéer och våra visioner.

Det ska göras baserat på en ekonomi som blir allt bättre och som kommer att ge oss allt större handlingsfrihet i inrikespolitiken. Det är inget dåligt utgångsläge, ingen liten arbetsuppgift och inget enkelt dagsverke.

Välkomna till detta!

Jag säger att ekonomin går åt rätt håll. Det där kan låta torftigt, men det är viktigt. Ekonomi, vad är det för någonting egentligen? Jo, det är arbetslöshetsbekämpning, det är välfärd, det är rättvisa, det är socialförsäkringar. Allt sådant som gör att många människor kan uppleva en vardag som präglas av frihet.

En samhällsekonomi som körs sönder ger ett reformistiskt parti som vårt ohyggliga problem. Nu går ekonomin åt rätt håll. Pär Nuder ska prata om det där imorgon. Jag ska inte föregripa det, utan bara ta de bästa bitarna och säga att vi kommer att skriva upp tillväxten.

Kakan växer fortare än vad vi tror. Både för 2004 och 2005. Vi ser inga tendenser till inflation. Tvärtom. Priserna fortsätter att falla, och det gäller i en sådan viktig sektor som dagligvaror.

Den mat som människor har på bordet blir allt billigare att köpa. Inflationen pressas tillbaka och räntorna förblir låga. Så ekonomin är i den meningen under kontroll. Men inte bara under kontroll, den går åt rätt håll. Det ger oss större frihet.

Men det finns en del av ekonomin där vi har anledning att känna stor oro. Arbetslösheten är fortfarande för hög.

Den biter sig kvar på en för hög nivå. Nu tror vi att också arbetslösheten kommer att vända nedåt under det här året. Men säkra kan vi inte vara. Skulle det inte vända, då måste vi använda den starkare samhällsekonomin för att pressa tillbaka arbetslösheten.

För oss får inte arbetslösheten bli en restpost, någonting som blir kvar på sista raden när allt annat är summerat. Att bekämpa arbetslösheten är det överordnade målet för ekonomisk politik och för socialdemokratisk politik.

Ser vi att arbetslösheten biter sig fast, ja då måste vi göra mer och nu kan vi göra mer därför att samhällsekonomin medger detta.

Kommer ni ihåg hur det var i höstas när Bosse Ringholm lade sin budget? Minns ni vilken enorm kritik som han utsattes för? Han lade fram en budget, sade man, som var alldeles för expansiv. Han lade fram en budget, sade man, som skulle förorsaka stadsfinansiell obalans, som skulle driva inflationen uppåt och få räntorna att börja på och klättra.

Bosse Ringholm sade mycket riktigt att den här budgeten är framlagd för att vi vill pressa tillbaka arbetslösheten. Kommunerna behöver ha mer pengar kommande år, sade han, för att behålla de anställda man har. Vi vill inte 2005 sitta i ett läge där man varslar lärare, sjukvårdspersonal och annan nyttig välfärdsarbetande personal ute i kommunerna. Då är det bättre att vi förser kommunerna med mer pengar så att vi klarar sysselsättningen i denna viktiga sektor.

Det är viktigare för oss än att vi stämmer av sista tiondelen i exempelvis inflationsdiskussionen. Vi var säkra redan då på att vi skulle klara våra andra ekonomiska målsättningar.

Men oppositionen, och alla de som påstår sig tänka omkring ekonomisk politik i de skära tidningarna, var samfälliga i sin bedömning. Detta är en budget som kommer att resultera i sönderkörda stadsfinanser, ökad inflation och därmed på sikt, stigande arbetslöshet.

De fick fel. Det är tvärtom så att utvecklingen går mycket kraftfullt åt rätt håll, men fortfarande har vi oron kvar omkring arbetslösheten.

Arbetslöshet är inte längre någonting som bara ett fåtal människor riskerar att drabbas av. Dess gissel är någonting som är en vardaglig realitet för de allra flesta löntagare. Risken finns där. Inte bara för de som har sämst utbildning eller jobbar i branscher som skulle vara på nedgång, utan för de som har en god utbildning, högskoleutbildning. Även dem börjar på att inse att de kan komma att drabbas av arbetslöshet.

Väldigt många människor är under en kort tid av året arbetslösa. Det kan handla om en vecka eller några dagar och sedan kommer man in i arbete igen. Arbetslösheten är någonting som vi riskerar att få som medvandrar i en tid då yrkeslivet snabbt förändras.

Om den arbetslösheten ska slå direkt mot den enskilde så skapar arbetslösheten en kvardröjande oro, en rädsla för förändring, som kommer att vara den största motståndaren till förnyelse av både arbetsliv och ekonomi.

Därför blir våra sociala försäkringar den brygga från det gamla till det nya, som gör att löntagare inte alltid i det nya ser ett hot utan också en möjlighet. Jag lämnas inte efter. Jag lämnas inte ensam. Min familj ställs inte på bar backe när jobbet försvinner. Det finns en social försäkring som täcker mig och de mina.

Den sociala försäkringen är trygghet i en tid när förändringen är starkare än någonsin. Därför blir den borgerliga attacken på A-kassan, sjukförsäkringen och förtidspensionerna – jag säger den borgerliga attacken därför att det är moderaternas partimotion jag talar om och de är det ledande partiet i den så

kallade alliansen – också en attack på vår förmåga i framtiden att ta till oss det nya, att ställa om, att möta förändringen.

Ska vi ha en ekonomisk utveckling i framtiden som är god, så måste den paras med trygghet. Den måste paras med goda sociala försäkringar, som gör att löntagarna inte ser det nya som ett hot utan som en möjlighet.

Detta har moderaterna aldrig begripit. När moderaterna lägger sina förslag med starka reduktioner av ersättningsnivåerna ner mot 60 procent i både sjukförsäkring och a-kassa, och när man lyssnar på hur de argumenterar, så ställer man dem som inte har ett arbete mot dem som har ett arbete.

Så säger man att de som arbetar ska ha mer och de andra borde få nöja sig med mindre. Men ingen på den moderata sida har vuxit upp i miljöer som har präglats av arbetslöshet. Ingen har sett hårt arbetande människor hamna vid sidan om. Ingen inser på den kanten att just detta utanförskap är inte självvalt, utan för de allra, allra, allra flesta någonting som är påtvingat, någonting som man inte önskade sig, någonting som man träffades av.

För att man ska komma igenom så krävs a-kassan eller sjukförsäkring. För där finns tryggheten.

Ställer man då dem som har arbete mot dem som inte har arbete, ja då missbedömer man det mest utmärkande draget hos den svenska arbetskraften, nämligen solidariteten och sammanhållningen.

Det kommer aldrig att i Sverige gå att bygga en politik på den tanke som moderaterna representerar; att de som har ett jobb ska ställas mot dem som inte har ett jobb.

Sammanhållningen finns där. Därför att vi alla inser att dem som har ett jobb också någon gång kan komma att vara i läge att man inte har ett jobb. Då är det solidariteten, sammanhållningen, som räknas. Det vet vi som representerar ett arbetarparti.

Men de som aldrig har varit i de miljöerna, tror att man kan ställa grupp mot grupp. Om detta tar vi strid, kamrater. Det blir valrörelsens huvudfråga.

Här står vi enade. Det är inga svårigheter för mig att argumentera om detta. Det är så lätt och det är så naturligt, både utifrån den upplevda solidaritetsaspekten och utifrån mitt rationella resonemang omkring ekonomisk utveckling och tillväxt.

Humlan flyger, har jag sagt. Vi har en välfärdsstat som ansågs för tung och klumpig för att över huvud taget klara sig i den nya öppna världen. Men den klarar sig inte bara bra, den klarar sig uppenbarligen bäst.

Det är de nordiska välfärdsstaterna som fungerar. Det är här ekonomin växer. Det är här människor känner störst trygghet och sammanhållning. Men så skulle det inte vara om man lyssnade på de nyliberala ekonomerna och för den delen också en del bara vanliga liberala ekonomer.

Välfärdsstaten var för tung, den var för klumpig, den skulle inte fungera. Man sa att tryggheten var någonting som sövde folk. Tryggheten var någonting som fungerade som narkotika. Man vart tillvand, man vart slö, man vart däst.

Trygghetsnarkomani, sa folkpartiet. Ofantlig sektor, sa moderaterna. Det säger de inte idag.

Idag är de försiktiga med det resonemanget. Nu säger folkpartiet att ”vi ska ha ett rådslag inför vårt landsmöte som heter Trygghet för utveckling”.

Har ni hört! Ja, den trygghet som folkpartiets politik resulterar i är inte utveckling, det kan jag säga er! Varken för folkpartister eller andra!

Men så här är det. Det finns en insikt på den borgerliga sidan att den samhällsmodell, som vi står för, den står också svenska folket för. Den vill de borgerliga partierna, om inte dela med oss, så åtminstone inte ta strid om i en valrörelse.

Därför var det nog ett misstag när moderaterna gick ut så tydligt och attackerade socialförsäkringarna. För när vi nu börjar fråga moderaterna om det verkligen rimligt att den som drabbas av en kronisk sjukdom ska få sin privata ekonomi förstörd, då säger Reinfeldt, denne vinglande man, att de som har drabbats av stroke ska vi nog undanta. Cancerpatienter då? Ja, de också. De som har värkande nackar och ryggar då? Ja, vi får göra en lista, säger man.

Ja, och så säger vi till Reinfeldt, denne vinglande man, de här förtidspensionerna som nu ska reduceras så kraftigt, är det verkligen rimligt att dra ner förtidspensionen för en kvinna som är i 62-årsåldern och som har haft en vanlig kommunalarbetslöns på en 12.000-13.000 kronor i månaden? Ska hon verkligen få sin förtidspension sänkt med 3.000 kronor i månaden?

Vi får titta på det där, säger han då. Det här verkar inte rimligt. Vi får göra det på ett annat sätt. Så vinglar han vidare och backar undan.

För varje sådant område där de har lagt förslagen så tydligt med attacker på välfärdssystemet ska vi ta debatten och diskussionen. Jag kan lova er; de kommer successivt att backa undan före valet.

Men tror ni att om valet skulle gå så att de skulle vinna, är det inte denna politik de då kommer att driva? Naturligtvis. Men de står inte för det före valet. Då backar man undan.

De har lagt de här förslagen. De är de skarpaste hjärnorna i det moderata riksdagskansliet som har utarbetat det hela. Det är väl en garanti så god som någon!

De har skrivit det, tänkt ut det och de får stå för det här. Det här är deras politik. Backar de undan, så visst, vingla på ni moderater. Men detta vinglande, detta backande, är det en metod att driva politik? Är det ett sätt att ta ansvar för ett land?

En partiledning, som inte ens orkar försvara en partimotion som är utarbetad för en månad sedan eller två, hur ska en sådan orka ta ansvar för ett land? Ska vi ha en regering som vinglar på detta sätt?

Vingelpettrar har de kallats och vingelpettrar kommer de att få heta hela vägen fram till valet. Därför att vinglar gör de och vingligt tänker de.

Det är klart att det måste vara svårt att vara moderatpolitiker. Därför att å ena sidan så har man då den här tydliga attacken på socialförsäkringarna. Men sedan, i nästa ögonblick, så säger den nya partiledningen att vi nog har haft fel om arbetsrätten. LO, säger man, det är ganska bra det.

Ni känner ju en del moderater där hemma. Om ni lutar er bakåt, sluter ögonen ett tag och sedan försöker framkalla bilden av det här moderata oppositionsrådet – förhoppningsvis är det ett sådant – kommer ni ihåg att de sa i valrörelsen att arbetsrätt var bra?

Gick de till val på det? Gick de till val på att man skulle ha ett samarbete med fackföreningsrörelsen? Nej, så var det inte. De sa motsatsen. Om vi ska fundera ett ögonblick så kommer vi nog fram till att det de sade i valrörelsen, det är vad de tycker.

Nu kör man någonting annat för att man tror att det är taktiskt rätt. Sedan försöker man kombinera det med en ekonomisk politik man inte vågar stå för. Det vinglar väldigt mycket och det vinglar på i en hastighet som gör att jag tror att det där kan sluta i diket för moderaterna.

Men det hänger på om vi tar debatten. Det hänger på om vi utmanar dem. Det hänger på att vi flyttar fram våra positioner. För vi har ju ingen anledning att vara nöjda med det samhälle vi har.

Vi är stolta, men inte nöjda. Arbetslösheten har jag redan talat om. Där finns också integrationen. Vi har allt för många i vårt land som står utanför arbetsmarknaden enbart av det enkla skälet att man har kommit till Sverige under de senaste 10 åren och saknat kunskaper i det svenska språket.

Detta måste vi klara. Integrationens absolut kraftfullaste redskap är arbete. Vi vet att vi behöver alla de som har kommit till vårt land, som har en bra utbildning, som vill arbeta. Vi behöver dem också i arbetslivet.

Integrationsfrågorna måste stå överst på den dagordning som vi har de kommande månaderna fram till valet. Precis som vi sade i valrörelsen 2002.

Jag menar också att vi har all anledning att skärpa politiken kring den offentliga sektorn. Vården av sjuka och äldre – visst det finns utrymme för privata alternativ. Men vi måste sätta en gräns när vinstintresset närmar sig den tunga vården. Det finns en risk för att man i framtiden kan komma att bedöma vårdbehov efter vinst.

När vinstkrafterna kommer in i offentlig sektors verksamhet är de ett gissel. Ibland kan det fungera. Men ofta kommer det i konflikt med det som är det grundläggande draget för vår verksamhet; nämligen att människor ska ha vård och omsorg efter sina behov, inte efter sin förmåga att betala.

Bryter vi sönder den principen, genom att släppa in kraftfulla vinstintressen exempelvis i den tunga vården, då kommer vi snart att ha en situation där man ställer frågorna: Är du lönsam? Är du en patient som kommer att ge överskott? Kan du betala för dig? Har du ett försäkringsbolag som står bakom dig? Ja, i så fall, varsågod, här har du möjligheten att gå vidare.

Det kommer att komma sådant ändå. Men inte genom att vi säljer ut den offentliga vården. Den ska vi behålla och den ska vi utveckla. Där ska vinstintresset hållas borta. Därför att när vinstintresset kliver in får behovsstyrningen vika åt sidan. Då väljer man en ny princip. Den vill vi inte ha.

Här måste vi skärpa politiken. Samma resonemang kan jag föra om skolan, om grundskolan. Vi har friskolor. Många av dem är väldigt bra. De har kommit för att stanna. Jag kan säga här i talarstolen att jag inte tycker om friskolor som är på konfessionell grund. Men vi har dem. Det får vi acceptera, men samtidigt hävda att de ska följa den läroplan som finns.

Men ju mer vi delar upp grundskolan, ju längre uppsplittringen går, desto längre bort kommer vi från den vision som grundskolan är ett uttryck för; nämligen en skola där man ska mötas oavsett vilka ens föräldrar var. Där man ska mötas oavsett vilken gud ens föräldrar tror på. Där man ska mötas oavsett vilka förutsättningar jag har att snabbt inhämta kunskap eller färdigheter.

Detta att vi alla är lika mycket värda, att vi alla har samma rätt, alla har samma skyldigheter, är ett uttryck för att vi möts som barn och får en utbildning där vi lär oss att ta hänsyn till varandra. Där vi lär oss att bygga förtroenden gentemot varandra. Därför att vi förbereder oss för ett vuxenliv där vi ska leva tillsammans.

Det är grundskolans enkla tanke och storslagna vision. Den är hotad genom att den bryts upp. Bostadssegregationen har bidragit till det också. Men här finns det all anledning för oss att också ta en strid.

Se till så att den grundskola vi har är så bra så att den inte blir någonting man vill vända ryggen eller fly ifrån. Vi ska ta allvarligt på signalerna om kvalitetsbrister i undervisningen. Se till så att de resurser som behövs också tillförs!

Det här är centralt. Grundskolan och vården – splittringen och segregeringen i det ena fallet och vinstintresset i det andra; håll ihop de verksamheterna, satsa på plats för alla, ge utrymme för olika typer av människor, men som har samma rätt och samma värde.

En enkel tanke värd att ta en politisk strid för, det är jag övertygad om.

När jag talar om det här så talar jag om den kommunala verksamhetens kärna; vård och omsorg och utbildning.

Pär Nuder har sagt någonting den sista tiden som jag tycker att det finns anledning att inför en sådan här kvalificerad församling reflektera över. Hur ska vi finansiera den kommunala verksamheten framöver?

Vi är inte i ett läge nu då vi säger att vi är utan idéer om detta. Men den utveckling vi har bakom oss, har inneburit att den offentliga konsumtionen näst intill har stått still och den privata har fått öka.

Vad kommer att hända på sikt om vi lägger ett lock på den kommunala och landstingskommunala konsumtionen, som är vård och omsorg? Vad händer om vi lägger ett lock på detta och säger att det får stå still? Vad händer om den kaka som nu växer i samhället och de nya resurser vi skapar helt och fullt bara används för privat konsumtion? Vad händer om den offentliga sektorn inte får någonting av tillväxten annat det som kommer automatiskt?

Var slutar en sådan utveckling? Hur många TV-skärmar, kylskåp och stora bensinslukande jeepar ska vi ha i hushållen samtidigt som vi ser att den offentliga sektorns standard blir allt lägre?

Hur ser den där balansen ut? När kommer man till ett läge då människor säger det satsas för lite på den verksamhet som är vår gemensamma? När man säger att mina barn är värda någonting bättre? Då kanske det i sin tur blir ett skäl att säga att vi bryter oss ur, vi satsar på någonting eget. Det är värt att betala för.

Jag är övertygad om att det finns en vilja att bidra i en tid då ekonomin växer och i en tid då alla löntagare har en bra reallöneutveckling. Det finns en vilja att bidra till den offentliga sektorn, till dem som arbetar där, till deras löner och till dem som får utbildning och vård där.

Deras skolgång och deras omsorg måste också få del av standardutvecklingen och höja sin andel av ekonomin på samma sätt som vi ser att den privata sektorn gör.

Det där är kontroversiellt att säga. Eller har åtminstone varit. Därför att det betyder ju att vi säger att vi kan tänka oss att höja kommunalskatten. Då kommer frågan hur hög kan kommunalskatten bli egentligen? Det vet vi inte.

Jag, som har varit med länge, vet bara att jag trodde aldrig att den skulle bli över 30 kronor i genomsnitt när jag 1970 fanns i den kommun i landet som då ansågs mest misskött kommunalekonomiskt. Det var Örebro som då hade en kommunal utdebitering på 27:75. Det berodde på att Harald Aronsson och hans gruppering ovanpå en radikal bostadspolitik hade byggt ut barnomsorgen snabbt med kommunala pengar.

Jag tror Vingåker hade 23:50. Då var Örebro ett avskräckande exempel för alla utom de som bodde i Örebro. De tyckte att det var bra.

Det är tänkvärt. Får man någonting för skattepengarna, då är man också beredd att betala. Kvalitén i gemensam sektor är någonting man är beredd att betala för.

Idag finns det ingen kommun i hela Sverige som har en kommunalskatt som är på den nivå som Örebro hade för 30 år sedan. Idag tror jag att det är Kävlinge som har lägst kommunalskatt på 28:90 och då är väl ändå kyrkan dessutom borttaget ur de summorna som ligger två kronor över.

Hade jag 1970 sagt att om 30 år så är den lägsta skatten i landet ett par kronor över den som Örebro nu har så hade ingen trott att jag varit klok. Men så är det.

Nu pratar vi om att det är 35 kronor som är taket. Eller var ligger taket någonstans? Jag vet inte. Jag vet bara en sak.

Människor kommer att vara villiga att gemensamt betala för en omsorg och en

vård som har hög kvalitet.

Människor kommer att låta sig övertygas om att betala för en utbildning för barn och ungdomar som tryggar vår gemensamma framtid.

Hur sedan systemen ska utformas, hur de ska se ut, det kan vi diskutera. Men vi ska inte vara rädda för att hävda i kommande valrörelse att den gemensamma sektorn ska ha sin del av den kaka som växer. Så att vi kan fortsätta bibehålla en hög kvalitet, så att vi kan hålla ihop omkring det som mer än någonting annat skapar frihet och jämlikhet i vårt samhälle – den kommunala verksamheten.

Det är också så att vi efter den storm vi har genomlevt, som ju är anledningen till att vi är här och inte i Växjö, har all anledning att återigen diskutera väldigt noga vad det är vi upplever. Är det här bara en tillfällighet? Eller är vi på väg in i en situation då den klimatförändring vi har talat om så länge har kommit? Jag tror att det är så.

Jag kan inte säga att alla vetenskapsmän skulle hålla med, men allt fler i vetenskapssamhället kommer till samma slutsats. Vi har kommit in i ett läge där en klimatförändring förändrar förutsättningarna för vårt liv.

Hur snabbt kommer den klimatförändringen att gå? Det vet vi inte heller. Men att den fortgår är vi ganska säkra på.

Det är översvämningar, inte bara i Arvika och i Småland utan också i Tyskland, i Tjeckien och i Polen. Det är stormar som vi nu såg i södra Sverige. Under högsommaren är det hett väder med dödsfall i 100-tals på den europeiska kontinenten.

Det går säkert att hitta en motsvarande händelse tidigare i historien. Men jag tror inte att vi någon gång under så kort tid kan hitta så många händelser av detta slag. Klimatförändringen är här. Den kommer att göra vårt samhälle mer sårbart.

Vi måste skydda oss. Det är en defensiv insats. Det handlar om allt ifrån att gräva ner elledningar och säkra telesystem över till att förebygga ras och skred. Allt sådant måste självklart göras.

Men vi måste ju också driva en politik som gör att utvecklingen kan vändas. Hur bygger vi ett samhälle som inte förgör den jord som vi ska lämna över till våra barn och barnbarn?

Jag har kallat det här för det gröna folkhemmet. Jag är övertygad om att det är en vision, som om vi lyckas formulera den så att den också är konkret byggande, är den någonting som människor kommer att fångas av. Därför att det är nytt och modernt.

Jag talar inte om att det är den gamla tekniken som ska lösa dessa problem. Jag talar om att vi nog troligen redan nu har ny teknik som löser de bekymmer som vi ser skapar klimatförändringen.

Det handlar om elproduktionen. Det handlar om våra transportsystem. Det handlar om hur vi sluter kretslopp och tar till vara på råvaror som är ändliga. Det handlar om hur vi fasar ut gifter som fördärvar och förstör.

Allt sådant vet vi. Vi har nog kunskaper. Den nya tekniken finns där. Det gäller att koppla ihop insikten om vad som pågår med den teknik som är tillgänglig, i ett stort program för investeringar i mänsklig kunskap och kompetens och i samhällsbyggande för att gå i en riktning som gör att vi i framtiden undviker att detta som vi nu är på väg in i blir bestående och förvärras.

Det är det som det handlar om och som egentligen en väldigt socialdemokratisk samhällsuppgift. Samhällsbyggande är någonting som vi är vana vid att bära som projekt. Men samtidigt också en insikt om att vi inte klarar det själva.

Även om vi blir världens bästa land på detta område, så är det ändå inte någonting som kommer att klara ozonskikt eller klimatförändring. Vi måste göra det tillsammans med andra länder.

På inget område är vi tydligare förenade med varandra än i miljöpolitiken. På inget annat område är det så tydligt demonstrerat hur beroende vi är av varandra. Men också, på inget annat område är behovet större av att någon går före, att någon vågar vara först.

Där ska vi finnas. Vi ska vara en spjutspets. Vi ska visa att det går. Sedan tror jag också att om vi gör det på ett begåvat sätt så innebär ju inte det här att vi kliver

ett steg tillbaka. Tvärtom kommer det att vara någonting som tar oss framåt, som skapar nya jobb, som skapar ny ekonomisk utveckling.

Kanske är det så att nästa stora språng i tillväxten tas just därför att vi tvingas göra den ekologisikt uthållig, genom ny teknik, ny forskning, nya transportmetoder, nytt, nytt, nytt.

Det handlar om investeringar, byggande, samhällsplanering, demokratiska beslut, ansvarstagande. Men också om en moral som bär över till nästa generation. Vi ärvde jorden av våra föräldrar. Vi ska lämna den till våra barn. Då ska den vara bättre än när vår generation ärvde den.

Det är ett djupt moraliskt förpliktande synsätt som också går att förena med en samhällsbyggargärning. Finns det någon viktigare och vackrare uppgift? Nej, den ska bli vår, kamrater. Nu tar vi den!

Det känns rätt och riktigt att Mona Sahlin tar den här uppgiften och håller ihop den med Lena Sommestad. Men inte bara de, utan också vi. Det är i kommunerna som det ofta kommer att genomföras. Nu hjälps vi åt.

Det gröna, vården, skolan, arbetslösheten, tilltron till vår samhällsmodell och jämställdheten. Vi lever i ett samhälle med strukturer som är av sådana slag att kvinnor förtrycks. Vi tycker att vi gör allt vad vi kan för att ändra på detta. Men det räcker inte och det går för sakta.

Det finns ett våld i samhället i form av de hemska våldtäkter som vi har sett den sista tiden och det finns en brutalitet som är förknippat med detta som är djupt skrämmande. Det är en farlig tid. Jämställdhetsfrågan är ytterst en fråga om människors lika rätt och lika värde.

Det är ett ideal, en värdering, som måste prägla vårt samhällsbygge. Det handlar om allt ifrån lika lön över till hur man bemöts över till diskriminering – rakt över. Här måste vi också bli bättre.

Jag känner också en väldig oro för det sexualiserade våldet. Det är en råhet och en hårdhet som hela tiden skruvas upp. Jag ser mycket av leksaker som är förknippat med ond, bråd död som är förknippat med att man förtrycker någon annan.

Jag ser spel som går ut på att man förnedrar andra människor. Det finns nöjesprogram i våra TV-apparater som är av det slaget att det är förlorare som ska koras.

Vad är det för tid vi lever i? Vad är det för ansvar som tas för den? Ja, vi har allt ansvar för den. Men det är inte lätt att säga exakt vad man ska göra. På vissa områden kan det vara lagstiftning. På andra kanske det inte alls hjälper.

Men en sak är säkert. Talar vi inte om detta, lyfter vi inte upp det, kritiserar vi inte företeelserna, så lämnar vi alla de människor i sticket som djupt oroas över detta. Vi får en samhällsmiljö, en samhällsmoral, en samhällsanda, som skapar dem och vi, vinnare och förlorare, bättre och sämre. Och som ofta också har inslaget att det är kvinnor som förtrycks.

Detta är vår uppgift. Detta är en av de saker som präglar arbetet. Inte bara fram till valet, utan också därefter. Därför att det är en kamp som ständigt måste drivas. Den kampen är vår.

Ekonomi går rätt. Arbetslösheten är stort kvardröjande problem. Vi tror på vår samhällsmodell. Vi ska striden om socialförsäkringarna.

Vården och skolan och omsorgen är frihetsbärare i gemensam sektor. Det gröna folkhemsbygget är någonting som är förpliktande för kommande generation. Och jämställdheten mellan man och kvinna präglar det samhälle vi ska leva i.

Där har ni programmet. Sedan kan man göra utvecklingar åt många olika håll. Ingen ska säga till mig att ni inte känner igen det här resonemanget. Det är socialdemokrati jag talar om.

Demokratisk socialism skulle någon säga. Jag talar om ett samhälle med plats för alla och ansvar för vår samtid och för vår framtid. Visst är det en fin uppgift! Visst är den värd att kämpa för!

Och visst skulle jag kunna också här idag vara väldigt hård mot de borgerliga. Men det blir så futtigt. Men något kan jag väl säga. Det är en rätt märklig situation vi har egentligen. Har ni tänkt på det?

Det är fyra borgerliga partier som nu håller på att jobba ihop sig. Ett av dem har visst någon kommunal konferens idag. Det partiet heter kristdemokraterna och säger att de nu sviker sina ideal när de jobbar så här nära ihop med de andra. Det är möjligt.

Kristdemokraterna är ju uppenbarligen förlorarna. Det borgerliga samarbetet påminner ju lite om barnleken ”hela havet stormar”. Ni vet att man springer runt till musik. När sedan musiken slutar ska man sätta sig på en stol. Men då är det en stol mindre än vad som finns deltagare.

Nu har de borgerliga sprungit ett varv. När de sedan slutar de spela kastar sig folkpartiet omedelbart ner på moderaternas nyliberala stol. Där tycker de att de kan sitta, det är inga problem.

Maud Olofsson kastar sig hejdlöst och glatt ner på den liberala folkpartistolen. Där tycker hon att hon kan sitta. Reinfeldt får ner rumpan på den kristdemokratiska, socialkonservativa stolen. Men kristdemokraten Göran Hägglund, han har ingenting kvar och sitta på. Har ni tänkt på det här?

Det Hägglund skulle ha suttit på, om inte stolen försvunnit, är den trebenta centerpartipallen. Det finns inga ben på den längre. Det är bara sitsen kvar. Benen på centerpallen var under 30 års tid ett vårdnadsbidrag, regionalpolitik med jordbruksintresse och sedan var det energipolitik i form av kärnkraftsavveckling.

Alla de där tre benen har Maud Olofsson sågat bort. Så nu ligger den där centerpallen på backen. Där sätter sig Hägglund. Det är inte mycket att göra åt.

Man kan ju också undra över hur de ser på oss. Här står jag och håller ett tal som egentligen Ingvar Carlsson skulle kunna ha hållit. Olof Palme skulle kunna ha hållit samma tal, men mycket bättre naturligtvis, fast med samma ideologiska innehåll.

Vad tror ni Maud Olofsson säger till Olof Johansson när hon möter honom eller till Fälldin – mannen med kärnkraftsavvecklingen som nu har en efterträdare som beskrivs som kärnkraftens bästa vän? Jag vet inte. Eller vad ska Reinfeldt säga till Gösta Boman: leve LO? Eller är det så att han försöker bli en ny Yngve Holmberg. Jag vet inte.

Leijonborg har ju en rikare provskara av företrädare. Folkpartiets stora styrka i svensk politik har ju varit att de i regel har tyckt det mesta. Då blir det svårare att vara så där lustig. Men de har säkert någon nyliberal period bakåt under Bertil Olins tid eller någonting i den stilen.

Men jag står här med den gamla socialdemokratiska politiken – fast förankrad i solidaritet, frihet och jämlikhet; fast förankrad i kamp för jämställdhet, fast förankrad i internationell solidaritet.

Tänk vilken styrka att få tillhöra en rörelse som bärs av idéer, som har en praktisk politik som ett uttryck för en sammanhängande ideologi som vi inte behöver springa ifrån eller byta mot någon annan.

Vi håller fast vid vår socialdemokrati. Vi gör det därför att den ytterst är idébaserad. Vi gör det därför att vi vet att dessa idéer har visat sig vara hållbara i mötet med människor, i mötet med nya miljöer och i mötet med nya problem.

De har fungerat. De har tjänat oss väl och de kommer att tjäna nya generationer väl. Nu för vi stafettpinnen vidare. Vi ska se till att vi vinner den etapp som vi ska klara av, valet 2006, för att sedan köra ytterligare fyra år med inriktning mot att bygga ett samhälle med plats för alla.

Tack ska ni ha!

Taggar

2000-tal, 2005, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/goran-persson-tal-pa-socialdemokraternas-kommunkonferens-2005>